

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
“29.08” Прой. 2 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 13 від “07” 05 2024 р.
Завідувач кафедри
Р. Сел Руслан СОПІВНИК

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОПП «Фізична культура і спорт»,
Микола Микола КОСТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 017 – Фізична культура і спорт

Освітня програма: Фізична культура і спорт

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: Буцик І.М., професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Київ – 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Педагогіка вищої школи»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Магістр	
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»	
Спеціальність	017 «Фізична культура і спорт»	
Освітня програма	«Фізична культура і спорт»	
Програма підготовки	освітньо-професійна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсова робота	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	
самостійної роботи студента –	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою навчальної дисципліни є підготовка фахівця для виконання професійних функцій та типових задач діяльності через формування необхідних для цього здатностей.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК9. Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН5. Розробляти і викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання.

Змістовий модуль 1. Загальні питання педагогіки вищої школи та теорії виховання

Тема лекційного заняття 1.1. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань. Основні категорії педагогіки вищої школи. Система педагогічних знань. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.

Тема лекційного заняття 1.2. Студентоцентрований підхід у вищій освіті. Поняття ста сутність студентоцентрованого підходу у вищій освіті. Структура особистості та її психологічні характеристики. Сутність поняття “формування” та “розвиток”. Фактори та етапи розвитку особистості. Моделі студентоцентрованого підходу у вищій освіті.

Тема лекційного заняття 1.3. Виховання як основа для формування особистості у закладі вищої освіти. Поняття теорії виховання. Особливостями процесу та структурні елементи виховання, його рушійні сили, внутрішні та зовнішні суперечності, компоненти та етапи процесу виховання. Характеристика основних напрямків виховання. Класифікація методів виховання. Форми виховання. Види виховних заходів у ЗВО. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання. Етапи виховної роботи у ЗВО.

Тема лекційного заняття 1.4 Зміст освіти у формуванні компетентного фахівця. Основні поняття змісту вищої освіти, нормативні та директивні документи. Мета і пріоритети розвитку вищої освіти. Сутність та завдання компетентнісного підходу у вищій освіті. Моделі формування змісту освіти.

Тема лекційного заняття 1.5. Основи науково-педагогічних досліджень. Поняття «наука», «наукове дослідження», «методика дослідження», «методи науково-педагогічних досліджень». Класифікації методів науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи наукового дослідження. Методи емпіричного дослідження. Етапи наукових досліджень. Принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.

Змістовий модуль 2. Дидактика вищої школи

Тема лекційного заняття 2.1. Дидактичні основи організації освітнього процесу у вищій школі. Дидактика, основні категорії дидактики вищої школи, основні компоненти процесу навчання, основні функції навчання. Психофізіологічні закономірності процесів формування знань, умінь та навичок. Етапи навчання, їх взаємозалежність.

Тема лекційного заняття 2.2. Закономірності, принципи та правила навчання. Поняття «правила», «закономірності» та «принципи» навчання, їх взаємозв'язок. Характеристика та реалізація загальнодидактичних принципів у вищій освіті.

Тема лекційного заняття 2.3. Індивідуалізація і диференціація у вищій освіті. Поняття «індивідуалізація в освіті», її види. Види і рівні диференціації. Поняття «диференціація навчання». Врахування індивідуальних особливостей у ЗВО.

Тема лекційного заняття 2.4. Методи навчання. Поняття про методи та прийоми навчання, класифікації методів навчання, характеристика методів навчання, методи навчання у вищій школі, оптимальний вибір методів навчання.

Тема лекційного заняття 2.5. Форми в організації освітніх процесів. Основні поняття про форми в освіті, класифікації та характеристика форм навчання та організації освітнього процесу у вищій освіті. Види навчальних занять у ЗВО і їх характеристика. Лекційно-семінарська система навчання. Моделі навчання.

Модуль 3. Організація навчального процесу у вищій освіті

Тема лекційного заняття 3.1. Активізація навчальної діяльності здобувачів освіти. Основні поняття активізації навчальної діяльності. Поетапний розвиток навчальної діяльності. Умови активізації навчальної діяльності. Шляхи активізації навчальної діяльності здобувачів освіти.

Тема лекційного заняття 3.2. Неуспішність у навчанні та розвиток обдарованої молоді. Поняття «неуспішність у навчанні». Причини неуспішності. Шляхи подолання неуспішності у навчанні. Суть та види обдарованості. Форми і методи роботи з обдарованими здобувачами освіти.

Тема лекційного заняття 3.3. Засоби навчання. Поняття «засоби навчання». Мета та місце засобів унаочнення в системі засобів навчання, їх класифікація. Наочність як основа для відображення змісту навчання. Засоби унаочнення, їх класифікація. Вимоги до підготовки та використання засобів унаочнення.

Тема лекційного заняття 3.4. Контроль і оцінювання успішності у навчанні. Поняття «контроль», функції, види, принципи контролю, критерії оцінки, рівні, показники та шкали, норми оцінки, етапи контролю.

Тема лекційного заняття 3.5. Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду у вищій освіті. Поняття «передовий педагогічний досвід». Практика вивчення передового педагогічного досвіду. Форми узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду у ЗВО. Сучасні новаторські ідеї у вищій школі.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні питання педагогіки вищої школи та теорії виховання												
Тема 1.1. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань.	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.2. Студентоцентризований підхід у вищій освіті	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.3. Виховання як основа для формування особистості у закладі вищої освіти	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.4. Зміст освіти у формуванні компетентного фахівця	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.5. Основи науково-педагогічних досліджень	8	2	2	-	-	4						
Разом за змістовим модулем	42	10	10	-	-	20						
Змістовий модуль 2. Дидактика вищої школи												
Тема 2.1. Дидактичні основи організації освітнього процесу у вищій школи	8	2	2	-	-	4						
Тема 2.2. Закономірності, принципи та правила навчання	8	2	2	-	-	4						
Тема 2.3. Індивідуалізація та диференціація навчання у вищій освіті	8	2	2	-	-	4						
Тема 2.4. Методи навчання	8	2	2	-	-	4						
Тема 2.5. Форми в організації освітніх процесів	8	2	2	-	-	4						
Разом за змістовим модулем	42	10	10	-	-	20						
Змістовий модуль 3. Організація навчального процесу у вищій освіті												
Тема 3.1. Активізація навчальної діяльності здобувачів освіти.	8	2	2	-	-	4						
Тема 3.2. Неуспішність здобувачів освіти та розвиток обдарованої молоді	8	2	2	-	-	4						
Тема 3.3. Засоби навчання	8	2	2	-	-	4						
Тема 3.4. Контроль і оцінювання успішності у навчанні	8	2	2	-	-	4						
Тема 3.5. Вивчення, використання та поширення передового педагогічного досвіду у вищій освіті	8	2	2	-	-	4						
Разом за змістовим модулем	42	10	10	-	-	20						
Усього годин	120	30	30	-	-	60						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань	2
2.	Студентоцентризований підхід у вищій освіті	2
3.	Виховання як основа для формування особистості у закладі вищої освіти	2
4.	Зміст освіти у формуванні компетентного фахівця	2
5.	Система освіти в Україні та управління закладом вищої освіти	2
6.	Дидактичні основи організації освітнього процесу у вищій школі	2
7.	Закономірності, принципи та правила навчання	2
8.	Індивідуалізація і диференціація у вищій освіті	2
9.	Методи навчання	2
10.	Форми в організації освітніх процесів	2
11.	Активізація навчальної діяльності здобувачів освіти	2
12.	Неуспішність у навчанні та розвиток обдарованої молоді	2
13.	Засоби навчання	2
14.	Контроль і оцінювання результатів освітнього процесу	2
15.	Вивчення, використання та поширення передового педагогічного досвіду у вищій освіті	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань	4
2.	Студентоцентризований підхід у вищій освіті	4
3.	Виховання як основа для формування особистості у закладі вищої освіти	4
4.	Зміст освіти у формуванні компетентного фахівця	4
5.	Система освіти в Україні та управління закладом вищої освіти	4
6.	Дидактичні основи організації освітнього процесу у вищій школі	4
7.	Закономірності, принципи та правила навчання	4
8.	Індивідуалізація і диференціація у вищій освіті	4
9.	Методи навчання	4
10.	Форми в організації освітніх процесів	4
11.	Активізація навчальної діяльності здобувачів освіти	4
12.	Неуспішність у навчанні та розвиток обдарованої молоді	4
13.	Засоби навчання	4
14.	Контроль і оцінювання результатів освітнього процесу	4
15.	Вивчення, використання та поширення передового педагогічного досвіду у вищій освіті	4

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань.
2. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічних знань.

3. Основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Система педагогічних знань.
5. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
6. Поняття та сутність студентоцентрованого підходу у вищій освіті.
7. Структура особистості та її психологічні характеристики.
8. Сутність поняття “формування” та “розвиток”.
9. Фактори та етапи розвитку особистості.
10. Моделі студентоцентрованого підходу у вищій освіті.
11. Поняття теорії виховання.
12. Особливостями процесу та структурні елементи виховання, його рушійні сили, внутрішні та зовнішні суперечності.
13. Компоненти та етапи процесу виховання.
14. Характеристика основних напрямків виховання.
15. Класифікація методів виховання.
16. Форми виховання.
17. Види виховних заходів у ЗВО.
18. Умови оптимального застосування методів виховання.
19. Етапи виховної роботи у ЗВО.
20. Основні поняття змісту вищої освіти, нормативні та директивні документи.
21. Мета і пріоритети розвитку вищої освіти.
22. Сутність та завдання компетентнісного підходу у вищій освіті.
23. Моделі формування змісту освіти.
24. Поняття «наука», «наукове дослідження», «методика дослідження», «методи науково-педагогічних досліджень».
25. Класифікації методів науково-педагогічних досліджень.
26. Теоретичні методи наукового дослідження.
27. Методи емпіричного дослідження.
28. Етапи наукових досліджень.
29. Принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.
30. Дидактика, основні категорії дидактики вищої школи, основні компоненти процесу навчання, основні функції навчання.
31. Психофізіологічні закономірності процесів формування знань, умінь та навичок.
32. Етапи навчання, їх взаємозалежність.
33. Поняття «правила», «закономірності» та «принципи» навчання, їх взаємозв'язок.
34. Характеристика та реалізація загальнодидактичних принципів у вищій освіті.
35. Поняття «індивідуалізація в освіті», її види.
36. Види і рівні диференціації.
37. Поняття «диференціація навчання».
38. Врахування індивідуальних особливостей у ЗВО.
39. Поняття про методи та прийоми навчання.

40. Класифікації методів навчання.
41. Характеристика методів навчання.
42. Методи навчання у вищій школі.
43. Оптимальний вибір методів навчання.
44. Основні поняття про форми в освіті.
45. Класифікації та характеристика форм навчання та організації освітнього процесу у вищій освіті.
46. Види навчальних занять у ЗВО і їх характеристика.
47. Лекційно-семінарська система навчання.
48. Моделі навчання.
49. Основні поняття активізації навчальної діяльності.
50. Поетапний розвиток навчальної діяльності.
51. Умови активізації навчальної діяльності.
52. Шляхи активізації навчальної діяльності здобувачів освіти.
53. Поняття «неуспішність у навчанні».
54. Причини неуспішності.
55. Шляхи подолання неуспішності у навчанні.
56. Суть та види обдарованості.
57. Форми і методи роботи з обдарованими здобувачами освіти.
58. Поняття «засоби навчання».
59. Мета та місце засобів унаочнення в системі засобів навчання, їх класифікація.
60. Наочність у відображенні змісту навчання.
61. Засоби унаочнення, їх класифікація.
62. Вимоги до підготовки та використання засобів унаочнення.
63. Поняття “контроль”.
64. Функції, види, принципи контролю.
65. Критерії оцінки, рівні, показники та шкали,
66. Форми оцінки, етапи контролю.
67. Поняття «передовий педагогічний досвід».
68. Практика вивчення передового педагогічного досвіду.
69. Форми узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду у ЗВО.

7. Методи навчання

Лекції: розповідь, пояснення, інформаційне повідомлення, ілюстрування, демонстрування, бесіда.

Практичні заняття: бесіда, письмові роботи (частково-пошукові вправи).

Самостійна робота: робота з літературою, письмові роботи (частково-пошукові вправи).

8. Форми контролю

Тематичний контроль (усне опитування, письмова робота).

Поточний контроль – модульні контрольні роботи (письмова робота).

Підсумковий контроль – залік (тестування).

9. Розподіл балів, які отримують студенти. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол №7)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни.
2. Конспект лекцій.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів

11. Рекомендована література

Основна література

1. Немченко С.Г., Крижко В.В., Шумілова І.Ф. та ін. Педагогіка вищої школи: підруч. Бердянськ : БДПУ, 2020. 517 с.
2. Федоренко О.І., Тюріна В.О., Гіренко С.П. та ін. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
3. Козлакова Г.О., Орос І.І., Силадій І.М. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Берегово: ЗУІФР, 2017. 32 с.
4. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи». Уклад. А. В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102 с.
5. Нагаєв В. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Харків: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
6. Педагогіка вищої школи: збірник тестових завдань. Уклад. В. І. Кобаль. Мукачево: МДУ, 2016. 74 с.
7. Педагогіка та психологія вищої школи (Частина І. Педагогіка вищої школи): хрестоматія ; навч. посібн. Уклад. Світлана Володимирівна Виговська; Оксана Вікторівна Васюк. Київ: ЦП «Компринт», 2017. 797 с.
8. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

Додаткова література

1. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.

2. Єрмаченко В. Є., Дериховська В. І Особливості трансформації світової системи вищої освіти у XXI столітті. *Економіка та суспільство*. 2017. № 10. С. 516-522.
3. Кондур О.С. Управління якістю освітніх систем в умовах глобалізації: теорія, методика організації, практика: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 488 с.
4. Мойсеєнко Р. М. Активізація пізнавальної діяльності майбутніх фахівців засобами активних методів навчання в умовах університетської освіти. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. 159, С. 97-103.
5. Наumenко Н.В. Напрями вдосконалення методик викладання навчальних дисциплін магістрам освітніх, педагогічних наук. Теорія і практика управління соціальними системами. 2021. №2, С. 49-57.
6. Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи: колективна монографія / кол. авт. ; голов. ред. В.В. Любарець, О. В. Кендюхов, Н. В. Бахмат. Київ: Міленіум, 2020. 310 с.
9. Avineri N. Research Methods for Language Teaching: Inquiry, Process, and Synthesis. London: Macmillan Education, 2017. 236 p. 14.
10. Döring N., Bortz J. Forschungsmethoden und Evaluation in den Sozial und Humanwissenschaften. Berlin, Heidelberg: Springer (Springer-Lehrbuch), 2016. 1051 s.
11. Catroux M. Méthodologie de la recherche en didactique des langues : guide pratique. Les étapes clés d'un travail de recherche. Pour un usage en autonomie. Ellipses. 2018. 168 p.
12. Задорожна-Княгницька Л. В. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / Л. В. Задорожна-Княгницька, М. М. Нетреба, О. П. Бодик. Одеса : КУПРІЄНКО СВ, 2022. 309 с.

Нормативні правові документи:

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>
4. Стратегія розвитку освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>